

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

25. september 2018

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 574 (Alm. del) af 30. august 2018

Spørgsmål

Vil ministeren opdatere svaret på FIU alm. del – spørgsmål 155 af 10. januar 2018 om væksten i det offentlige forbrug, således at svaret også omfatter 2017?

Svar

Følgende svar opgør væksten i det offentlige forbrug, hvis denne havde fulgt de beregnede vækstrater i det demografiske træk siden 2001 på tilsvarende vis som i *Svar på Finansudvalgets spørgsmål 155 (alm. del) af 10. januar 2018*. Det bemærkes, at opgørelsen er i 2018-priser.

Det demografiske træk er et beregningsteknisk mål, der opgør hvor meget ressourceanvendelsen til offentligt forbrug rent mekanisk vil ændre sig, hvis befolkningen ændrer sig, og det forudsættes, at den reale udgift pr. bruger er fastholdt uændret.

Overordnet beregnes det demografiske træk på det offentlige forbrug således ved mekanisk at sammenholde den forventede befolkningsudvikling med senest tilgængelige data for individualiserbart offentligt forbrug¹, som skaleres til det opgjorte offentlige forbrug for 2017, dog med en korrektion for delvis sund aldring. Den beregnede vækst i det demografiske træk viser således, hvor meget det offentlige forbrug skulle vokse, hvis den reale offentlige forbrugsudgift pr. bruger fastholdes på samme niveau som i 2017.

Beregningerne nedenfor skal således tages med det forbehold, at den offentlige opgaveportefølje og -fordeling har ændret sig over tid. Derfor kan der være afvigelser i de beregnede vækstrater i forhold til en beregning, hvor det anvendte data for det individualiserbare offentlige forbrug mv. blev opdateret løbende. Dermed kan beregningen ikke direkte sammenholdes med den faktiske udvikling i det offentlige forbrug. Usikkerheden vil være større jo længere tilbage i tid beregningen foretages.

¹ Med individualiserbart offentligt forbrug menes offentlige forbrugsudgifter som ved brug af Lovmodellen og statistisk metode kan henføres til borgere opdelt på køn, alder og herkomst. Det drejer sig fx om data for borgere, som bor på plejehjem eller går i folkeskole. Befolkningsfremskrivningen fra Danmarks Statistik og DREAM, som anvendes til at beregne det demografiske træk, er netop opdelt på køn, alder og herkomst.

Beregningen af det demografiske træk skal generelt fortolkes varsomt. Det demografiske træk anvendes primært som et element i en langsigtet holdbarhedsberegning. Opgørelsen af det demografiske træk er således ikke tiltænkt til beregninger af fx det præcise udgiftstræk i de enkelte år, navnlig ikke tilbage i tid eller på særskilte udgiftsområder eller sektorer, og er heller ikke udtryk for udgifter, der skal findes konkret finansiering til. Det demografiske træk tager blandt andet ikke højde for mulige produktivitetsforbedringer i det offentlige og indgår som ét blandt mange input i den løbende tilrettelæggelse af finanspolitikken. Det er et politisk valg, hvordan der prioriteres mellem tilførsel af flere ressourcer til offentlige forbrugsudgifter og fx lavere skat.

Herudover er det vigtigt at holde sig for øje, at der allerede i dag er prioriteret et betydeligt beløb til offentligt forbrug. Udgiftsniveauet svarer således til ca. en fjerdedel af Danmarks samlede bruttonationalprodukt. Omhyggelig prioritering af midlerne til offentlig service vil understøtte, at vigtige kernevelfærdsområder vil kunne tilføres ekstra ressourcer. Reduktionen af udgifterne forbundet med asyl og integration i de senere år har således alt andet lige muliggjort prioritering af andre udgiftsområder inden for den samlede udgiftsramme.

Ligeledes er der potentiale for via afbureaukratisering og effektiviseringer at frigøre midler og dermed mindske behovet for øget offentligt forbrug.

Det demografiske træk kan derfor ikke sammenlignes med behovet for øget offentligt forbrug.

Det skal desuden understreges, at der i beregningen ikke tages højde for, at omkostningen ved en ekstra bruger kan adskille sig fra de gennemsnitlige omkostninger pr. bruger. Navnlig hvad angår det kollektive offentlige forbrug, vil en stigning i befolkningen ikke automatisk afstedkomme en proportional stigning i udgifterne til forsvar, politi, administration mv.

Derudover indregnes ikke adfærdsændringer (fx ændret uddannelsestilbøjelighed eller ændret træk på sundhedsvæsenet pga. af nye behandlingsmuligheder eller bedre helbred).

Det offentlige forbrug voksede i gennemsnit med 1,1 pct. om året i perioden 2001-2017, svarende til knap 5 mia. kr. om året (2018-priser), *jf. tabel 1*. For samme periode er den beregnede vækst i det demografiske træk opgjort til i gennemsnit 0,5 pct. om året eller ca. 2 mia. kr.

Fremskrives niveauet for det offentlige forbrug i 2001 med de beregnede vækstrater i det demografiske træk, kan den gennemsnitlige årlige vækst beregnes til ca. 2 mia. kr. Det svarer til en samlet beregnet stigning henover perioden på knap 31 mia. kr. (6,3 pct. af niveauet for det offentlige forbrug i 2017). Den faktiske stig-

ning i det offentlige forbrug i perioden er opgjort til 75 mia. kr. (15,4 pct. af niveauet for det offentlige forbrug i 2017).

Tabel 1

Vækst i det offentlige forbrug samt beregnet vækst i det offentlige forbrug på baggrund af vækst i det demografiske træk i perioden 2001-2017

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Gns. vækst 2001-2017
Vækst i det offentlige forbrug (pct.)	2,4	0,4	1,5	1,4	3,3	0,9	3,4	2,7	0,4	-2,1	1,1	-0,6	0,6	0,8	0,2	0,7	1,1
Vækst i det offentlige forbrug (mia. kr. 2018-priser)	10	1½	6¼	5¼	14¼	4¼	15¼	12½	2	-10	5¼	-2¼	2¼	4	¾	3¼	4¼
Beregnet vækst i det demografiske træk (pct.)	0,3	0,2	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,8	0,8	0,7	0,5
Offentlig forbrugsvækst beregnet pba. vækst i demografisk træk (mia. kr. 2018-priser)	1	¾	1¼	1½	1¼	2	2¼	2	1½	1½	1½	1¼	2¼	3¼	3½	3	2

Anm.: Det offentlige forbrug og væksten i det demografiske træk er opgjort ekskl. afskrivninger. Den offentlige forbrugsvækst beregnet pba. væksten i det demografiske træk tager udgangspunkt i niveauet for det offentlige forbrug i 2001. Herved er denne vækst ikke fuldt ud sammenlignelig med væksten i det demografiske træk, der er beregnet pba. udgifterne til offentligt forbrug i 2017.

Kilde: Danmarks Statistik, Opdateret 2025-forløb, august 2018 og egne beregninger.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister